

[Udenrigsministeren.]

landbrugsaftale, der foreløbig gælder til 1. januar 1966. Vi må imidlertid ikke på noget tidspunkt forestille os, at en egentlig og varig løsning af vort landbrugsproblem kan findes på en anden måde end som led i en bred europæisk løsning. Jeg skal nu gå over til en vurdering af mulighederne for en sådan løsning.

Lad mig først rydde et par misforståelser af vejen.

Når kontakter mellem de seks og de syv i høj grad — omend ikke udelukkende — er varetaget gennem engelske tosidede drøftelser, først med Tyskland og dernæst med Frankrig, er der ikke tale om nogen britisk illoyalitet over for de syv. Tværtimod har den britiske regering til stadighed holdt de øvrige EFTA-lande nøje orienteret om kontakternes forløb og har haft EFTA-landenes fulde indforståelse med sin handle-måde. Dette fremgår bl. a. af EFTA-landenes communiqué fra ministermødet i Genève, hvori det siges, at ministrene gav udtryk for tilfredshed med, at der var etableret kontakt mellem repræsentanter for Storbritannien og EEC-landene — altså fællesmarkeds-landene — med henblik på at undersøge mulighederne for fremtidige forhandlinger mellem alle de implicerede.

På den anden side har EFTA-landene ikke givet England blankofuldmagt til at handle på deres vegne. F. eks. skal det danske landbrugsproblem forhandles af Danmark selv og ikke overlades til andre.

Det har hele tiden været klart, at der i begge lejre — både hos de seks og hos de syv — fandtes grupper, der ønskede et kompromis. Inden for de seks fandtes disse forhandlingsvenlige kredse især i Benelux og i visse kredse i Tyskland. I EFTA var det især de mindre lande og ikke mindst Danmark, der repræsenterede forligsviljen. Derimod var det Frankrig og England, som i hver sin gruppe repræsenterede de mindst bøjelige standpunkter, der i spørgsmål om told, om Commonwealth, om landbrugets stilling og om arten af de fremtidige europæiske institutioner umuliggjorde videre forhandling.

Gennem de seneste måneder har Tyskland og England gennem uforpligtende drøftelser fundet et vist fælles grundlag. En fortsættelse af disse drøftelser havde ingen

mening, medmindre man fandt, at også Frankrig viste interesse for dette grundlag. Det er det, der er blevet prøvet gennem de tosidede britisk-franske embedsmandssamtaler i London og gennem den britiske minister Heath's samtidige tale i den vest-europæiske union.

Om indholdet af den fremsatte engelske tankegang kan man kort sige, at England tilbyder forhandling om harmonisering af todsatserne på råvarer og industrivarer over for andre lande end EFTA, de seks og Commonwealth. Betingelsen for en sådan forhandling er, at de seks er villige til isoleret behandling af problemer forbundet med Commonwealth og landbrugsvarernes stilling. Denne betingelse betyder ikke, at disse to områder skal holdes uden for en ordning. England synes ikke at have indvendinger mod en forhandling om de præferencer, engelske varer nyder på Commonwealthmarkedet. Det fremgik også af de britisk-franske samtaler i London, at England ikke afviser en landbrugsordning, selv om afstanden mellem Frankrig og England stadig er meget stor på dette punkt.

De britiske og franske forhandlere i London gjorde ikke synderlige fremskridt. Fra fransk side syntes man ikke at anerkende de britiske tilbud som store fremskridt og fandt stadig, at England burde tiltræde Romtraktaten som fuldt medlem, hvilket England endnu en gang på det givne grundlag måtte afvise.

Det mest positive, der kan siges om de fransk-britiske forhandlinger, er, at man er kommet på talefod og vil mødes igen. Den første betingelse for, at en politisk atmosfære kan skabes, der vil muliggøre den brede europæiske løsning, er, at de fransk-engelske synspunkter kommer nærmere hinanden. Hvis dette sker — og hertil synes der endnu at være lang vej — må bredere forhandlinger følge, hvori de øvrige involverede lande, også Danmark, kommer til at deltage for at varetage egne interesser.

For at sikre vor adgang hertil har vi fornyet vore kontakter og så direkte som muligt gjort vore interesser gældende. Debatten herom i Nordisk Råd vil være det høje ting bekendt, og det nordiske samarbejde om disse problemer vil naturligvis blive fulgt op på regeringsbasis. Jeg